

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی های اقتصادی

وضعیت تجارت اتحادیه اروپا با ایران و سایر کشورها

در فصل نخست سال ۲۰۱۹

تراز تجاری اتحادیه اروپا با کشورهای خارج از منطقه، در فصل نخست سال ۲۰۱۹ نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۱۸ معادل منفی ۲۴ میلیارد یورو بوده که کسری آن نسبت به فصل اول سال ۲۰۱۸ تشدید شده است. تراز تجاری اتحادیه اروپا با ایران در سه ماهه نخست سال ۲۰۱۹ به دلیل کاهش شدید واردات اتحادیه اروپا از ایران، مثبت شده و مازاد تجاری آن به ۰٫۸ میلیارد یورو رسیده است. گزارش حاضر به بررسی صادرات و واردات اتحادیه اروپا در سه ماهه نخست سال ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ در میان اقلام عمده تجاری و طرف های عمده تجاری و نهایتاً تجارت آن با ایران می پردازد.

تسلیه کننده: طاهره کریمی دستاویی

ارویشت ماه ۱۳۹۸

معاونت بررسی های اقتصادی

مطابق آمار منتشر شده از اتحادیه اروپا، تولید ناخالص داخلی ۲۸ کشور عضو اتحادیه اروپا در فصل نخست سال ۲۰۱۹ با رشد ۰,۵ درصدی نسبت به فصل مشابه سال ۲۰۱۸ همراه بوده است. تعداد شاغلان اتحادیه اروپا نیز در سه ماهه نخست سال ۲۰۱۹ نسبت به سه ماهه نخست ۲۰۱۸ حدود ۱,۱ درصد افزایش داشته است.

صادرات کالایی اتحادیه اروپا (EU 28) به سایر کشورهای خارج از این اتحادیه، در فصل اول سال ۲۰۱۹ معادل ۴۸۳,۶ میلیارد یورو بوده که نسبت فصل اول سال ۲۰۱۸ حدود ۳,۱ درصد رشد داشته است. واردات اتحادیه اروپا از سایر نقاط جهان (به جز ۲۸ کشور عضو اتحادیه اروپا) ۵۰۷,۶ میلیارد یورو بوده که با رشد ۶,۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۱۸ مواجه شده است. تراز تجاری اتحادیه اروپا در مدت مذکور معادل منفی ۲۴ میلیارد یورو بوده که کسری آن نسبت به فصل اول سال ۲۰۱۸ تشدید شده است. علاوه بر این، در فصل اول ۲۰۱۹ تجارت اتحادیه اروپا با اعضای خود با رشد ۳,۹ درصدی نسبت به فصل اول ۲۰۱۸ به ۹۱۴,۳ میلیارد یورو رسیده است.

جدول ۱- تجارت اتحادیه اروپا با کشورهای خارج از اتحادیه - میلیارد یورو، درصد			
رشد (درصد)	فصل اول ۲۰۱۹	فصل اول ۲۰۱۸	شرح
۳,۱	۴۸۳,۶	۴۶۹	صادرات اتحادیه اروپا به سایر کشورها
۶,۱	۵۰۷,۶	۴۷۸,۵	واردات اتحادیه اروپا از سایر کشورها
-	-۲۴	-۹۶	تراز تجاری

منبع: Eurostat

نمودار ۱، محصولات عمده‌ای را نشان می‌دهد که طی فصل نخست سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ میان اتحادیه اروپا و سایر کشورها (خارج از این اتحادیه) مبادله شده است:

- ✓ کسری تجاری اتحادیه اروپا در فصل اول سال ۲۰۱۸ معادل ۹,۶ میلیارد یورو بوده که در فصل اول سال ۲۰۱۹ تشدید شده و به ۲۴ میلیارد یورو رسیده است. به عبارت دیگر، تراز تجاری اتحادیه اروپا در فصل نخست سال ۲۰۱۹ نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۱۸، تضعیف شده است.
- ✓ در میان گروه‌های اصلی در سه ماهه اول ۲۰۱۹، تنها در گروه مواد غذایی و آشامیدنی که جزء کالاهای اولیه محسوب می‌شوند، مازاد تجاری معادل ۱,۹ میلیارد یورو وجود داشته و تراز تجاری آن نسبت به مدت مشابه سال قبل بهبود یافته است. این نشان دهنده آن است که در فصل نخست سال ۲۰۱۹ صادرات مواد غذایی اتحادیه اروپا به سایر کشورها افزایش بیشتری داشته است.
- ✓ بیشترین کسری تراز تجاری در سه ماهه اول ۲۰۱۹ متعلق به بخش انرژی با رقم ۷۱,۷ میلیارد یورو بوده که نسبت به مدت مشابه ۲۰۱۸، کسری آن تشدید شده است. اتحادیه اروپا که غالباً واردکننده انرژی است در فصل نخست سال ۲۰۱۹ نسبت به فصل نخست سال ۲۰۱۸ واردات خود را افزایش و صادرات را کاهش داده است.

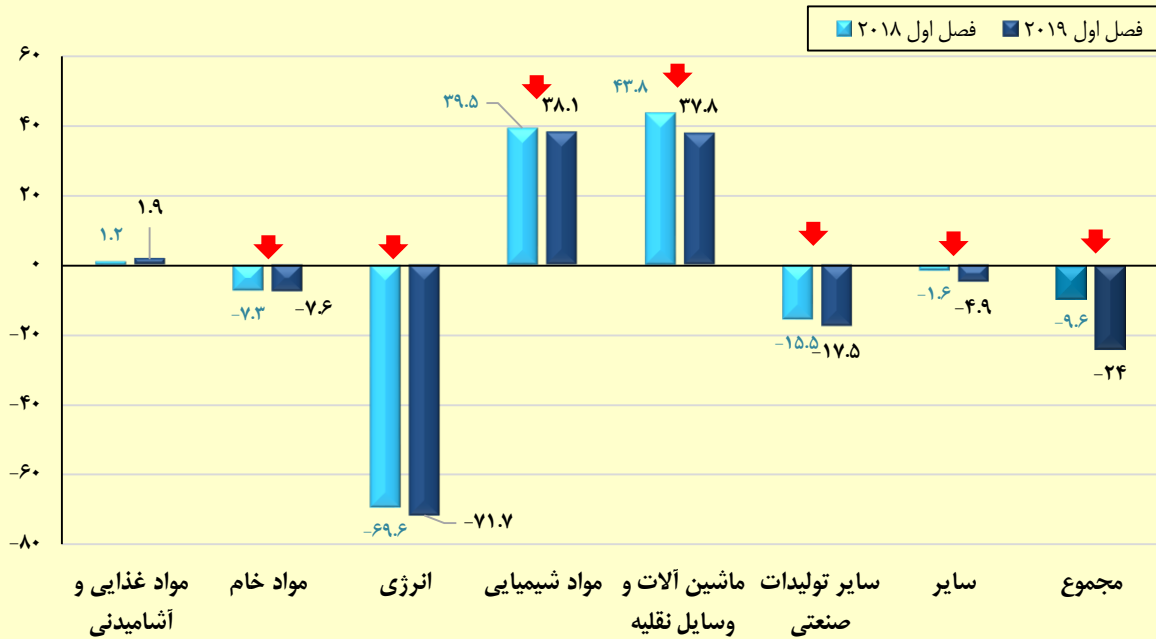
^۱ ارقام تولید ناخالص داخلی به طور فصلی تعدیل شده اند.

معاونت بررسی های اقتصادی

✓ مطابق نمودار ۱، بیشترین مازاد تراز تجاری میان اتحادیه اروپا (۲۸ کشور) و کشورهای خارج از منطقه در فصل نخست ۲۰۱۹ نیز متعلق به مواد شیمیایی و سپس ماشین آلات است. هرچند در این دو گروه کالا، تراز تجاری نسبت به فصل نخست ۲۰۱۸، تضعیف شده است.

نمودار ۱- تراز تجاری کالایی میان اتحادیه اروپا (۲۸ کشور) و کشورهای خارج از منطقه
به تفکیک محصولات عمده- میلیارد یورو

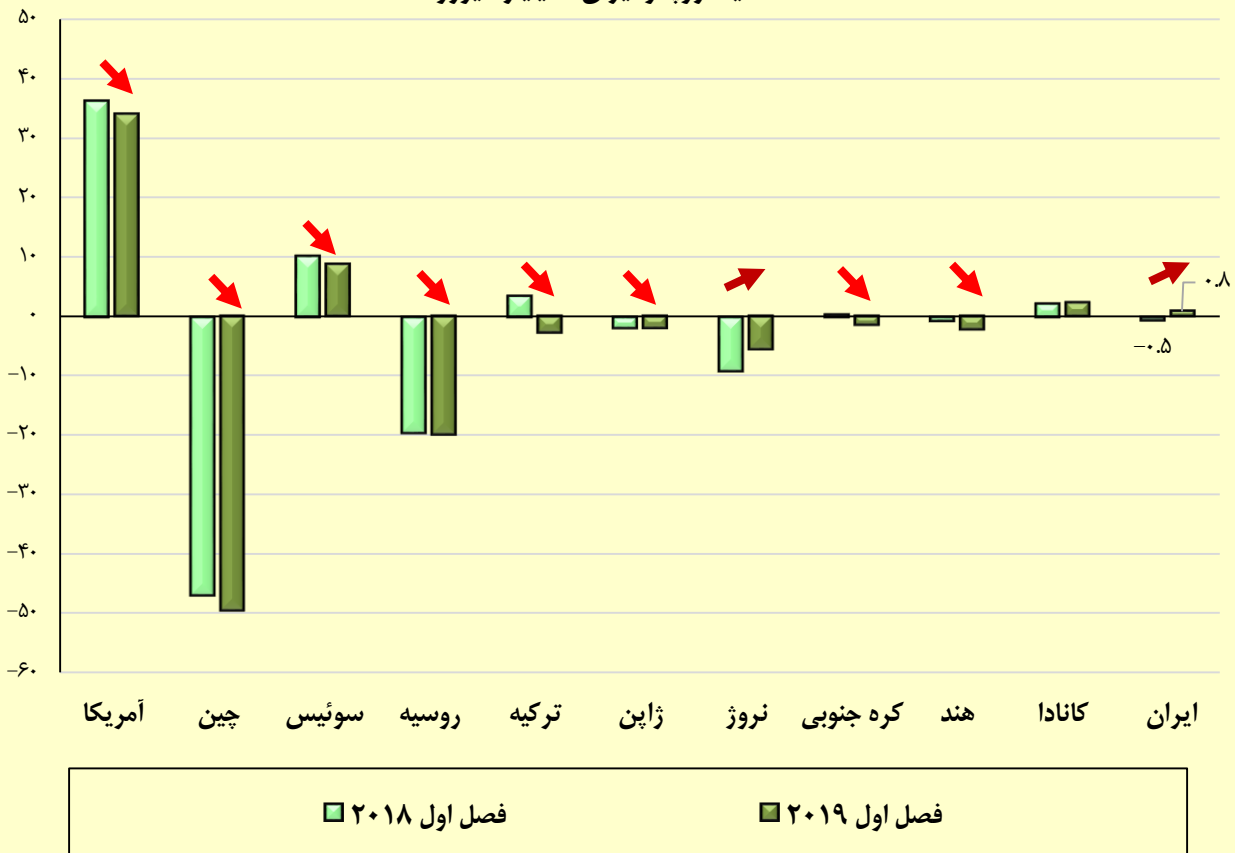

منبع: Eurostat

نمودار ۲، تراز تجاری اتحادیه اروپا را با عمده کشورهای طرف تجاری خارج از اتحادیه اروپا و ایران نشان می دهد. مطابق نمودار مشاهده می شود که:

- ✓ در فصل نخست سال ۲۰۱۹ نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۱۸، تراز تجاری اتحادیه اروپا با عمده کشورهای طرف تجاری خود در خارج از اتحادیه اروپا تضعیف شده است (به جز نروژ و کانادا).
- ✓ در میان عمده مبادی وارداتی و مقاصد صادراتی اتحادیه اروپا (با کشورهای خارج از اتحادیه اروپا) تنها در کشورهای آمریکا و سوئیس تراز تجاری اتحادیه اروپا مثبت بوده است.
- ✓ در میان کشورهای خارج از اتحادیه اروپا، بیشترین صادرات اتحادیه اروپا در سه ماهه نخست ۲۰۱۹ به آمریکا و سپس چین و سوئیس بوده اما بیشترین واردات آن از کشور چین بوده است.
- ✓ بالا بودن میزان واردات اتحادیه اروپا از چین منجر شده تا بیشترین کسری تجاری اتحادیه اروپا در میان طرف های عمده تجاری آن (در میان کشورهای خارج از اتحادیه اروپا) متعلق به تجارت با چین باشد.

نمودار ۲- تراز تجاری اتحادیه اروپا (۲۸ کشور) با شرکای اصلی تجاری خود در خارج از اتحادیه اروپا و ایران - میلیارد یورو

منبع: Eurostat

علاوه بر این، بررسی میزان تجارت کشورهای عضو اتحادیه اروپا با کشورهای خارج و داخل اتحادیه اروپا حاکی از این است که :

- ✓ در میان ۲۸ کشور عضو اتحادیه اروپا، آلمان در فصل نخست ۲۰۱۹ بیشترین تجارت را با کشورهای خارج از اتحادیه اروپا داشته بطوریکه در مدت مذکور نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۱۸، ۱۳۵ میلیارد یورو صادرات (رشد ۲ درصدی نسبت فصل نخست ۲۰۱۸) و ۹۳,۹ میلیارد یورو واردات (رشد ۴ درصدی نسبت به فصل نخست سال ۲۰۱۹) داشته است.
- ✓ کشور آلمان همچنین بیشترین تجارت را با اعضای اتحادیه اروپا دارد بطوریکه در فصل نخست ۲۰۱۹، حدود ۲۰۲ میلیارد یورو کالا به اعضای اتحادیه اروپا صادر کرده و ۱۸۶,۴ میلیارد یورو کالا از آن ها وارد کرده است.

تجارت اتحادیه اروپا با ایران

همانطور که در نمودار ۲ مشاهده می‌شود، تراز تجاری اتحادیه اروپا با ایران در سه ماهه نخست ۲۰۱۹ مثبت شده است. بررسی تجارت اعضای اتحادیه اروپا با ایران در فصل اول سال ۲۰۱۹ و مقایسه آن با مدت مشابه سال ۲۰۱۸ نشان می‌دهد:

✓ تراز تجاری اتحادیه اروپا با ایران در سه ماهه اول ۲۰۱۸ دارای کسری و معادل منفی ۰,۵ میلیارد یورو بوده که به دلیل واردات ۲,۹ میلیارد یورویی اتحادیه اروپا (در مقابل ۲,۴ میلیارد یورو صادرات آن به ایران) بوده است.

✓ در فصل نخست سال ۲۰۱۹ با کاهش شدید واردات اتحادیه اروپا از ایران (کاهش ۹۲,۵ درصدی نسبت به مدت مشابه ۲۰۱۸) تراز تجاری آن با ایران مثبت شده و مزاد تجاری اتحادیه اروپا با ایران در مدت مذکور به ۰,۸ میلیارد یورو رسیده است. همچنین صادرات اتحادیه اروپا به ایران در این مدت به میزان ۵۶ درصد کاهش یافته است.

✓ واردات اکثر کشورهای عضو اتحادیه اروپا از ایران در سه ماهه نخست ۲۰۱۹ نسبت به مدت مشابه ۲۰۱۸ کاهش چشمگیر داشته است. کشورهای ایتالیا، اسپانیا، فرانسه و یونان که در فصل اول ۲۰۱۸ بیشترین واردات را از ایران داشته اند در فصل نخست ۲۰۱۹، هر کدام بالغ بر ۹۵ درصد واردات خود را کاهش داده‌اند. در مدت مذکور بیش از ۴۲ درصد از واردات آلمان نیز از ایران کاهش یافته است.

✓ صادرات بیشتر کشورهای اتحادیه اروپا به ایران در مدت مذکور کاهش چشمگیری داشته است. کشورهای آلمان، ایتالیا و فرانسه که بزرگترین صادر کنندگان کالا به ایران در فصل اول سال ۲۰۱۸ بوده‌اند، در مدت مشابه سال ۲۰۱۹ میزان صادرات خود به ایران را بالغ بر ۵۰ درصد کاهش داده‌اند.

بررسی روند تجارت گروه‌های کالایی میان اتحادیه اروپا و ایران در سه ماهه نخست ۲۰۱۹ و مقایسه آن با سه ماهه نخست ۲۰۱۸ نشان می‌دهد:

• در گروه محصولات غذایی مجموع واردات اتحادیه اروپا از ایران طی سه ماهه نخست ۲۰۱۹ در مقایسه با سه ماهه نخست ۲۰۱۸ حدود ۵۳ درصد کاهش داشته است. عامل اصلی آن، کاهش واردات آلمان و اسپانیا به عنوان بزرگترین وارد کنندگان مواد غذایی از ایران با رشد منفی ۶۴ درصد (سهام منفی ۲۶ واحد درصدی در کاهش ۵۳ درصدی) و رشد منفی ۳۶ درصد (سهم منفی ۶,۳ واحد درصدی در کاهش ۵۳ درصدی) بوده است. در مقابل، صادرات اتحادیه اروپا به ایران در گروه مواد و محصولات غذایی حدود ۶۱ درصد افزایش یافته که افزایش صادرات دو کشور آلمان و فرانسه (به ترتیب ۵۲ درصد و ۴۴ درصد) بیشترین اثر را در افزایش ۶۱ درصدی داشته است.

معاونت بررسی های اقتصادی

- کشور آلمان بزرگترین وارد کننده مواد خام به جز سوخت از ایران بوده و میزان واردات این کشور در فصل نخست سال ۲۰۱۹ با کاهش ۲۷ درصدی نسبت به فصل نخست سال ۲۰۱۸ مواجه شده است. این کاهش به میزان منفی ۱۵ واحد درصد در کاهش ۲۵ درصدی مجموع واردات اتحادیه اروپا از ایران در این گروه و در مدت مذکور مشارکت داشته است. صادرات مواد خام به جز سوخت توسط اتحادیه اروپا به ایران نیز در مدت مذکور ۳۳ درصد کاهش داشته که آلمان به عنوان بزرگترین صادرکننده آن به ایران در میان سایر اعضای اتحادیه اروپا ۱۷ درصد کاهش صادرات داشته است (سهم منفی ۷ واحد درصدی در کاهش ۳۳ درصدی).
- در گروه سوخت های معدنی واردات اتحادیه اروپا از ایران در فصل اول ۲۰۱۹ نسبت به مدت مشابه ۲۰۱۸ کاهش ۱۰۰ درصدی داشته است. در صادرات این گروه توسط اتحادیه اروپا به ایران نیز کاهش ۴۹ درصدی در مدت مذکور مشاهده شده است.
- در گروه محصولات شیمیایی، مجموع واردات اتحادیه اروپا از ایران در سه ماهه نخست ۲۰۱۹ نسبت به سه ماهه نخست ۲۰۱۸ حدود ۳ درصد کاهش یافته است. در این میان کاهش واردات ایتالیا و آلمان (به ترتیب ۷۱ درصد کاهش و ۳۱ درصد کاهش) بیشترین اثر را در کاهش صادرات داشته اند، اما کشورهای مجارستان، یونان و بلژیک در فصل نخست سال ۲۰۱۹ واردات خود را از ایران افزایش داده اند. صادرات این گروه کالایی نیز در مدت مذکور ۳۳ درصد کاهش داشته که مهمترین عامل آن کاهش ۲۹ درصدی صادرات آلمان به ایران بوده است (سهم منفی ۸,۲ واحد درصدی از کاهش ۳۳ درصدی کل صادرات اتحادیه اروپا به ایران)